

Únia Klastrov
Slovenska

KLASTRE AKO MODERNÝ A ÚSPEŠNÝ NÁSTROJ INOVÁCIÍ A UPEVŇOVANIA KONKURENCIESCHOPNOSTI SLOVENSKA

Autor: Ing. Tomáš Novotný, Ph.D., MBA.

Únia klastrov Slovenska, Piaristická č.2, 949 01 Nitra (budova STAPRING a.s., pavilón B, 1. posch.) mail: info@uksk.sk, tel: 00421 905 512 688

OSOBITOSŤ POSTAVENIA A POSLANIE KLASTROV, ŠPECIFIKÁ A CHARAKTERISTIKA

- Klastre sú ponímané ako záujmové združenia právnických osôb, zriaďované na základe prejavenej vôle zakladajúcimi členmi, prijímajúcimi Stanovy / Štatút organizácie a registrujúce sa na príslušnom registri na príslušnom Okresnom úrade - odbore vnútornej správy, pričom členom môžu byť iba právnické osoby
- Klastre sú samostatné právnické subjekty s vlastnými správnymi, výkonnými a kontrolnými orgánmi, definovaným predmetom činnosti a konajúce vo vlastnom mene a na vlastný účet, hospodária v zmysle platných predpisov SR a vykonávajú osobitné činnosti, zásadne smerované na servis záujmov, potrieb a očakávaní a spoluprácu členov
- Klastre nadväzujú partnerské vzťahy s orgánmi štátnej správy, samosprávy, vedeckými a vzdelávacími inštitúciami a podnikmi a to doma aj v zahraničí a aktívne sa aktívne vo svojej oblasti pôsobenia zapájajú do zahraničnej spolupráce

LEN TAK NA OKRAJ PRE ILUSTRÁCIU A SPRESNENIE INFORMÁCIÍ

- ✓ V roku 2017 je evidovaných v SR 56 združení právnických a fyzických osôb, ktoré sa prezentujú ako klastre na celoslovenskej, regionálnej a miestnej úrovni. V rámci ESCA je registrovaných 18 klastrov, z toho iba 7 aktívnych, v rámci ECCP ide o 4 klastre SR + o napojenie na UKS ako na národnú sieť.
- ✓ Reálne však aktívnu a významnú činnosť vykazuje taká 16 - ka organizácií, ktoré spĺňajú kvalitu a sú schopné internacionalizácie a ucelených inovatívnych riešení. Napríklad Národný energetický klastre NEK dnes realizuje výskum a tvorbu vedomostného portfólia a máp energetického a environmentálneho klastrovania v medzinárodnom i domácom priestore
- ✓ Do súčasnosti sa certifikačného procesu EU zúčastnilo a zúčastňuje 16 klastrov z ktorých už aktuálne 1 klaster má zlatý certifikát a 6 klastrov bronzový certifikát. Klastre dnes komunikujú svoje aktivity aj v programoch INTERREG, FP7, HORIZONT 2020, ERASMUS+, LEONARDO? , Visegrad Fund, ...
- ✓ Európa dnes hostí viac než 850 klastrov a celé nové siete klastrových organizácií (UKS) a významne uprednostňuje pozície a viaceré aktivity klastrov, v čom však značne zaostáva slovenská realita.

KLASTRE AKO JEDINEČNÝ NOSITEĽ ROZVOJA INOVÁCIÍ

- O** Priemyselné klastre v sebe implementujú jedinečné portfólio činností, nakoľko ich členská základňa je dostatočne agilná súčasne realizovať ako výskum, vývoj a inovácie nových produktov a procesov, tak priamo tieto produkty a procesy zároveň uskutočňovať v investičnej a výrobnjej praxi a navyše sú spôsobilé o týchto faktoch podávať informácie, prezentovať výsledky doma a v zahraničí a najmä poskytovať vzdelanostnú bázu pre mladú generáciu a vzdelávacie inštitúcie

- 00** Klastre špecificky obsluhujú určitý nosný segment priemyselnej produkcie a služieb, vrátane služieb iným organizáciám a obyvateľstvu v krajine, či tom ktorom regióne a stávajú sa tak lídrami ideí v tejto danej oblasti

Únia Klastrov
Slovenska

- 000** Motiváciou pre existenciu všetkých typov klastrov je uspokojovanie potrieb a očakávaní svojich členov a preto sú bytostne zainteresované na nových inováciách, raste tržieb, predaji produktov a vzájomnej výmene vedomostí a inovácií ako aj na vzdelávaní pracovných síl a podpore zamestnanosti
- 0000** Klastre nemôžu vyčkávať na rôzne opatrenia, prehlásenia a programy štátu, či regiónov, ale sami musia tvoriť a bojovať o prežitie svojich členov na trhu a preto je pre nich rozhodujúci najmä reálny čas implementácie inovácií a produktov na trhu.

AKO PONÍMAŤ PODNIKANIE A MOŽNOSTI KLASTROV

- Podnikanie klastrov ako také vlastne neexistuje – klastre sú združenia, ktoré nemajú za cieľ priamo cieľavedome podnikáť, avšak poskytujú odborné, koordinačné a logistické zázemie svojim členom a ich partnerom, pričom v zmysle platnej daňovej a účtovnej legislatívy nie sú podnikateľskými, ale neziskovými organizáciami, ktoré podávajú Výročnú správu o činnosti a o stave hospodárenia.
Kontrolu agendy a účtovníctva i hospodárenia vykonávajú v klastri na to zriadené dozorné, respektíve interné kontrolné orgány v zmysle Stanov a zakladacích listín klastra.**
- Hospodárske operácie, ktoré klastre vykonávajú v rámci predmetu činnosti v Stanovách, sú oslobodené od dane z príjmu, klastre hospodária rovnako ako neziskové organizácie s vyrovnaným rozpočtom a netvorí zisk, kladný rozdiel medzi príjmami a výdajmi spotrebúvajú výlučne na podporu činnosti svojich členov.**
- Konštituovanie nových klastrov sa v súčasnosti javí ako hit doby, a je z pohľadu klastrovej politiky v SR nanajvýš aktuálny, ale na to treba samostatné schémy a princípy; ponajprv však urobme všetko pre rozvoj a podporu našich existujúcich a funkčných klastrov v európskom konkurenčnom priestore.**

- ✚ V prípade ak klastre chcú vykonávať podpornú hospodársku činnosť, najmä v oblasti vzdelávania, poradenstva a kooperácie, tak zriaďujú na tento účel samostatnú živnosť a s tým súvisiace hospodárenie vykazujú samostatne, oddelene od činností súvisiacich s poslaním klastra.
- ✚ Klastre, aj keď sú samostatne registrovanými právnickými subjektmi, nemôžu získať na svoju podporu v zmysle bankových predpisov SR žiadne úvery, či leasingy, nakoľko peňažné ústavy nie sú schopné akceptovať riešenia na splácanie a riziká úverov a posúdiť schopnosť majetkového zázemia , ktoré je často iba vo virtuálnej rovine.
- ✚ Možnosti klastrov v oblasti podpory a dotácií sa obmedzujú jednak na členské príjmy a príspevky z členskej základne, jednak na dotácie pre podporu klastrov a na rôzne zapojenia sa do medzinárodných projektov, ale prevažuje tu výrazne oblasť internacionalizácie formálnej odbornej spolupráce, tvorby vedomostných databáz, konferencií, workshopov a vzdelávania.

SPOLUPRÁCA S ORGÁNMI SR A EU V RIEŠENÍ PROJEKTOV, NASTAVENIE PARAMETROV VÝZIEV A PROJEKTOV

- ❖ Rozhodujúcim faktorom spolupráce je vytvorenie synergie medzi záujmami klastrov na jednej strane a možnosťami a hospodárskou politikou štátu na druhej strane a to v súlade s jestvujúcou legislatívou a finančnými zdrojmi.
- ❖ Klastre sú svojim charakterom osobité a ako potenciálni žiadateľa obmedzené v portfóliu použiteľných aktivít v rámci OP a naopak poskytovatelia zdrojov sú limitovaní možnosťami pre čerpania fondov podľa jednotlivých dostupných programov a výziev
- ❖ Spoluprácu **vzhládame najmä v pravidelnej a konkrétnej komunikácii, návrhu systémových opatrení pre zapracovanie do aktuálnych výziev, smerovaných ku klastrom**

- ❖ Projekty a výzvy pre klastre musia byť charakterizované najmä ako účelovo ciele vyslovene pre podporu klastrov (vzory v ČR, MR, PR a EU), musia byť zamerané najmä na podporné činnosti klastrov (vzdelávanie, výskum, prezentácia vytváraných nových inovácií, publikačná a konzultačná činnosť, podpora zriaďovania a budovania stredísk a centier Inovačnej a kreatívnej excelentnosti v danom segmente pôsobnosti a to samotnými klastrami, podpora zahraničných aktivít a prezentácií klastra.
- ❖ Projekty musia zohľadňovať možnosti a zdroje klastrov pri preukazovaní administratívnych náležitostí vo Výzvach k projektom, ako sú: *kolízie s pojmami spojený/previazaný podnik, spolufinancovanie v objeme X %, majetkové a technologické zázemie v spojitosti s členskou základňou, zamestnanecké pomery riešiteľov projektov, dynamika schvaľovania podaní z výziev, spôsob financovania formou predfinancovania čerpania, nastavenie hodnotiacich parametrov vo väzba na dopady a výsledky projektov a podobne.*

Únia Klastrov
Slovenska

ODPORÚČANÉ ZÁVERY PRE SPOLOČNÉ ROKOVANIE KLASTROV A VYBRANÝCH ORGÁNOV SR

Záver 1: Prednostne a pružne prehodnotiť a posúdiť súčasne existujúce Výzvy a schémy operačných programov jednotlivých rezortov a zapracovať možnosť zapojenia klastrov formou samostatného Usmernenia v rámci konkrétnej Výzvy

Navrhovaný termín: ???

Záver 2: Vytvoriť spoločne osobitnú metodiku pre vypisovanie Výziev z OP s usmerneniami podľa spôsobilostí a možností klastrov a zároveň spĺňajúcimi predpisy EU a SR.

Navrhovaný termín: ???

Záver 3: Ustanoviť expertnú skupinu za účasti zástupcov jednotlivých riadiacich a sprostredkovateľských orgánov a Únie klastrov v rámci procesov čerpania štrukturálnych fondov

Navrhovaný termín: ???

Záver 4: Vyhlásiť špecificky koncipovanú Výzvu na podporu inovačnej kapacity a rozvoja konkurencieschopnosti osobitne priemyselných klastrových organizácií, s dostatočným rozpočtom a termínmi schvaľovania a samotnej implementácie

Navrhovaný termín: ???

Únia Klastrov
Slovenska

Dámy a páni, priatelia, a toto je naozaj dôležité na záver si uvedomiť !!!

**KĹÚČOVOU ČINNOSŤOU A POSLANÍM KLASTROV JE INTENZÍVNA
A CIEĽAVEDOMÁ PODPORA INOVÁCIÍ A AKTIVÍT ČLENOV V DANOM
SEGMENTE ICH PODNIKANIA, VYTVÁRANÍ OSOBITNE HODNOTNÝCH
SYNERGIÍ V PRIEMYSLE, OBCHODE, VZDELÁVANÍ, TURIZME, SLUŽBÁCH
AJ APLIKAČNOM VZDELÁVANÍ**

Ďakujem Vám v mene Únie klastrov Slovenska za pozornosť